

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Stadspark

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed | Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Stadspark

Titel:	Stadspark
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Aarschot
Deelgemeente:	Aarschot
Bron:	Schepping: 2014-03-27 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134406
Coördinaten:	Breedte: 4.83427047548 Lengte: 50.985374986

Primaire tekst

Ontstaan rond 1920 door samenvoeging van het voormalige kapucijnenklooster en het 'Drossaerde', oorspronkelijk het kasteel van de heren van Aarschot; landschappelijke aanleg tijdens de tweede helft van de 19de eeuw, gehalveerd door afsnijding van Demerbocht rond 1890; kiosk uit interbellum.

Het huidige stadspark van Aarschot is ontstaan door de samenvoeging van het voormalige kapucijnenklooster en het 'Drossaerde', oorspronkelijk het kasteel van de heren van Aarschot, later de officiële residentie van de drossaard van het Land van Aarschot. Het 'Drossaerde' wordt afgebeeld op een met waterverf ingekleurde pentekening uit 1596-1598. Het enige gebouw dat de verwoesting van 1578-1582 had overleefd was het bakstenen huis met de getrapte zijgevels, dat volgens J.-B. Gramaye in 1470 was opgetrokken. De oudste kasteelgebouwen (waaronder de slotkapel en de laatgotische 'Grote Zaal') waren aan het einde van de 16de eeuw volledig tot puin herleid. Op het eiland gevormd door de Demer en de daarvan afgetakte slotgracht heeft de tekenaar links bovenaan de plaats van het vroegere neerhof aangeduid ("*Place ou a esté faicte la bassecourt*"). De plaats van de vroegere stallingen ("*Place ou a esté les escuyries*"), tussen de kapelruïne en een stuk van de binnenste omheiningmuur dat nog intact is, wordt ingenomen door een kleine moestuin opgebouwd uit rechthoekige bedden.

De toegangsdreef die vanuit de nog bestaande hoofdpoot ("*Porte de devant*") in de buitenste omheiningmuur via de ophaalbrug naar het kasteel leidde, vormde de scheiding tussen een grote moestuin ("*jardin a cuisine*") en een kleine bloementuin ("*jardin a fleurs*"), beide met bomen (vermoedelijk fruitbomen) beplant en ingedeeld volgens dambordpatroon, de bloementuin met eenvoudige geometrische motieven in elke parterre. Rechts van het kasteleiland en aansluitend bij de bloementuin wordt een "*Jardinet de la maison*" aangeduid, ogenschijnlijk een grazige, niet omheinde boomgaard. Het 'Drossaerde', in 1917 door de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen "*in de derde klasse der burgerlijke private gebouwen gerangschikt*", in 1936 als 'monument' beschermd en sinds 1927 in gebruik als stadhuis, werd in 1940 volledig afgebroken nadat het zware schade had opgelopen tijdens een bombardement. Enkel de poort, met een op laatgotische wijze geprofileerde korfboog van ijzerzandsteen, bleef bewaard, weliswaar grondig 'wedersamengesteld' in 1982.

Het aanpalende kapucijnenklooster van Aarschot, pas gesticht in 1686, bevond zich in de meanderkronkel aan de overzijde van de Demer. Het gros van de tuin lag buiten de meander, tegen de Amerstraat aan. Op 2 december 1796 werd het klooster door de Franse overheid ontruimd. Op de Primitieve kadasterkaart, gedateerd 1822, is het grootste gedeelte van de gebouwen, inclusief de kloosterkerk, al verdwenen. Het complex is herleid tot de noordelijke vleugel (perceel 93) en in het verlengde daarvan een klein volume (perceel 92), ongetwijfeld relict van het kloostercomplex, zoals blijkt uit een vergelijking met een ouder grondplan. Het huidige gebouw, dat onderdak biedt aan de Stedelijke Academie voor Beeldende Kunsten, is een ruim

dubbel huis met schilddak en driehoekig fronton, het resultaat van diverse verbouwingen in de loop van de 19de en 20ste eeuw, maar het uitzicht is hoofdzakelijk 19de-eeuws. Bij de opstelling van het kadaster in 1820-1830 stond het voormalige domein van de kapucijnen op naam van een zekere Nicolaus Drugman, een advocaat uit Brussel. Evenwijdig met de twee gebouwen lag een 150 meter lange, kanaalvormige "lustvijver", maar de tuinpercelen werden door het kadaster niet als 'lusttuin' geregistreerd. Het grootste perceel (95 are) lag tussen de Amerstraat en de gebouwen, het kleinste (37,5 are) tussen de gebouwen en de Demer. Pas rond 1890, na de afsnijding van de meander waardoor het park tot 32 are gereduceerd werd, zal in de legger de term "lusthof" worden gebruikt. Op de stafkaart van 1865 is echter al zoiets als een informeel aangelegd parkje zichtbaar met als opvallendste element: een padentracé in de vorm van een cirkelsegment, de 'kooorde' evenwijdig met de Amerstraat. Daar bevond zich ook de toegang; het gebouw was door een loodrechte laan met deze straat verbonden. Op paden en gebouwen na wordt de hele oppervlakte van het domein weergegeven door groene stippen, die normaliter struwelen of hakhout symboliseren. Na de aankoop van het domein door de stad Aarschot, verdwenen enkele pittoreske elementen, zoals het gietijzeren ophaalbrugje over de afgesneden Demerarm, het oude drossaardgebouw en andere archeologische curiosa, zoals een ijzerzandstenen poortje. Zeer betreurenswaardig was de demping van de afgesneden meander in de jaren 1950, na een bedeesd protest van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen. Anderzijds verscheen rond 1940 een element dat onmisbaar wordt geacht voor elk stadspark die naam waardig: een kiosk, van hetzelfde model en vermoedelijk van dezelfde fabricant als die op het marktplein in Zichem.

In het park komen geen oude bomen meer voor. De vernietiging van de stad bij het begin van de Eerste Wereldoorlog is daar mogelijk de oorzaak van. De oudste bomengeneratie dateert van na 1918; de dikste boom is een zilveresdoorn met ingesneden blad (*Acer saccharinum* 'Laciniatum') met een stamomtrek van 327 centimeter gemeten op 150 cm hoogte op 6 augustus 1999. Tot deze groep behoren ook een bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea'), enkele platanen (*Platanus x hispanica*), een kleinbladige linde (*Tilia cordata*), een gele trompetboom (*Catalpa ovata*), een hemelboom (*Ailanthus altissima*), een zomereik (*Quercus robur*) en een wierookcypres (*Calocedrus decurrens*). De jongere aanplantingen bestaan uit courante soorten. Rond de kiosk werd in 1999 een aanplanting van struiken (*Prunus laurocerasus* 'Otto Luyken', *Caryopteris clandonensis*, *Spiraea bumalda*...) en vaste planten aangelegd, die de kenmerken vertoont van een doorsnee stadspflaantsoen: gemakkelijk te onderhouden en niet bijzonder interessant.

Auteur: Deneef, Roger

Datum: 2007

Titel Text: Stadspark van Aarschot

Grafische documenten

Aarschot Stadspark Kiosk (Van Acker, Pascal, 25-01-2018, ©Pascal Van Acker)

Stadspark van Aarschot vanop de toren van de Onze-Lieve-Vrouwekerk (Robijns, Karel, 20-03-2014, ©Vlaamse Gemeenschap)

Kiosk en relict van het vroegere kapucijnenklooster in het stadspark van Aarschot (Deneef, Roger, 11-08-2005, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Vlaams-brabant, Oudste kadastrale legger [212] Aarschot, art. 140 en art. 1206 nr. 28, op naam van Edmond Paridant.

Kadasterarchief Vlaams-brabant, Kadastrale opmetingsschetens Aarschot, 1861 nr. 3, 1882 nr. 19, 1890 nr. 14, 1938 nr. 51 en 1941 nr. 71.

Algemeen Rijksarchief Brussel, Fonds d'Arenberg, nr. 1151, Aarschot, nr. 5.

Archief Monumenten & Landschappen, Leuven, dossier nr. 251, Aarschot Stadspark, Brief d.d. 30-11-1917 van commissievoorzitter Lagasse de Locht aan het stadsbestuur.

GENICOT L.F., VAN AERSCHOT S., DE CROMBRUGGHE A., SANSEN H. & VANHOVEJ. 1971: Inventaris van het cultuurbezit in Vlaanderen, Architectuur, Provincie Brabant, Arrondissement Leuven, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 1, Luik, p. 16, 20.

MINNEN B., *Het hertogdom Aarschot onder Karel van Croÿ (1595-1612), kadasters en gezichten*, Gemeentekrediet van België, 1993, plaat 7 en p. 83-85.

OP DE BEECK E., *Aarschot, evolutie van een stadsbeeld*, Aarschot, Rotary Club, 1982, p. 225-233.

SCHROEVEN W. (wedsamensteller), *Beschryvinghe der stad Aerschot door Rumoldus Jacobus Wetz*, Aarschot, Hertogelijke Aarschotse Kring voor Heemkunde, 1996, p. 391.

VERPOYLT, *Het klooster van de kapucijnen te Aarschot*, in *De Brabantse Folklore nr. 158*, juni 1963, p. 192-202.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/120439>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/41430>

Beknopte karakterisering

Datering: interbellum

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Stadspark

Typologie: kiosken, stadsparken, tuin- en parkbeplantingen